

ТЕНДІК, ӘРТҮРЛІЛІК ЖӘНЕ ИНКЛЮЗИЯ СТРАТЕГИЯСЫ

1. КІРІСПЕ

1.1 Стратегияның мақсаты

Бұл саясаттың мақсаты-Шымкент университетінде Инклюзивті білім беру ортасын құру, онда барлық студенттер мен қызметкерлер үшін олардың этникалық тегіне, дініне, мүгедектігіне, иммиграциялық мәртебесіне, жынысына немесе басқа да жеке сипаттамаларына қарамастан мүмкіндіктер теңдігі кепілдендіріліп, қолдау көрсетіледі. Саясат халықтың барлық топтары, соның ішінде мүгедектер, иммигранттар және академиялық өмірге қатысуға кедергілерге тап болған басқалар үшін білім беру және кәсіптік мүмкіндіктерге қол жетімділікті жақсартуға бағытталған.

1.2 Саясатты қолдану аясы

Саясат университеттік қызметтің барлық аспектілерін қамтиды, соның ішінде студенттерді жалдау, жұмысқа қабылдау, кәсіби даму, академиялық өмірге қатысу және ерекше қажеттіліктері бар қызметкерлер мен студенттерге қызмет көрсету. Ол университеттің барлық мүшелеріне — студенттерге, оқытушыларға, қызметкерлерге, келушілер мен жеткізушілерге қатысты. Бұл саясат келесі негізгі қорғалған сипаттамаларды қамтиды:

- жасы;
- жынысы;
- мүгедектік;
- нәсілдік сәйкестік;
- діни және басқа нанымдар;
- жыныстық бағдар
- отбасылық жағдай (неке және азаматтық серіктестік);
- босқындар мен баспана іздеушілер;
- инклюзивтілік;
- кемсітушілік
- жүктілік және ана болу.

1.2 Анықтамалар

Теңдік — жеке ерекшеліктеріне қарамастан барлығына бірдей құқықтар мен мүмкіндіктерді қамтамасыз ету.

Әртүрлілік — адамдар арасындағы айырмашылықтарды, соның ішінде олардың мәдени, әлеуметтік және жеке ерекшеліктерін тану және құрметтеу.

Инклюзивтілік — барлығының өз әлеуетін толық ашу үшін қолдау ала отырып, білім беру және кәсіби қызметке қатысуға мүмкіндігі бар ортаны құру.

Кемсітушілік — жынысына, жасына, этникалық тегіне, мүгедектігіне немесе басқа белгілеріне байланысты университеттің өміріне қатысу мүмкіндігін шектейтін немесе жоққа шығаратын кез келген әрекет.

Жасы — адам өмірінің уақыт кезеңін анықтайтын категория, оның ішінде әр түрлі жастағы адамдар, нәрестелерден қарттарға дейін. Жас бойынша кемсітушіліктен қорғау барлық жас топтары үшін мүмкіндіктерге тең қол жеткізу үшін жағдай жасауды қамтиды.

Мүгедектік — адамның күнделікті өмірде әдеттегі әрекеттерді орындау қабілетіне әсер ететін физикалық немесе психикалық шектеулер. Саясат академиялық, Әлеуметтік және кәсіби өмірге тең қатысу үшін жағдай жасай отырып, мүгедектігі бар студенттер мен қызметкерлерді қамтамасыз етуі керек.

Нәсіл — тері түсі немесе бет пішіні сияқты физикалық ерекшеліктерге байланысты адамдар арасындағы айырмашылықтарды анықтайтын әлеуметтік сипаттама. Нәсілге негізделген құқықтарды қорғау кемсітушілікті жоюға және инклюзивті орта құруға

бағытталған.

Дін немесе наным — адам ұстанатын нанымдар мен дүниетанымдар жүйесі, соның ішінде дін мен нанымды таңдау еркіндігі. Университеттің барлық мүшелері діни тәжірибе бостандығына немесе діни сенімнің жоқтығына құқылы.

Жыныстық бағдар — адамның жынысына қарамастан басқа адамдарға эмоционалды, романтикалық немесе жыныстық байланысы. Саясат жыныстық бағдарына қарамастан барлық адамдар үшін теңдікті қамтамасыз етуі және кемсітушіліктің кез келген түрін жоюы керек.

Неке және азаматтық серіктестік — заңды және әлеуметтік құқықтар мен міндеттерді қамтамасыз ететін екі адам арасындағы қатынастарды ресми тану. Саясат некеде тұрған адамдарға, соның ішінде әлеуметтік қорғау мәселелеріне тең мүмкіндіктер беруі керек.

Босқындар мен баспана іздеушілер — қудалау, соғыс немесе зорлық-зомбылық салдарынан өз елінен кетуге мәжбүр болған және өмір сүру үшін қауіпсіз жер іздеген адамдар. Университет бұл адамдарға кемсітушіліксіз білім беру және кәсіптік мүмкіндіктерге қол жеткізуге мүмкіндік беруі керек.

Жүктілік және ана болу — баланы көтеру және туу процесі, сондай-ақ ананың байланысты әлеуметтік рөлі. Саясат жүктілік пен ана болу кезінде қолдауды қамтамасыз ете отырып, әйелдер мен отбасыларға жағдай жасауы керек, соның ішінде оқу мен жұмысқа икемділік пен бала күтімі жағдайлары.

1.3 Нормативтік контекст

Саясат Қазақстан Республикасының Конституциясына, Еңбек кодексіне, мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы Заңға, әйелдер мен мужчин құқықтары мен мүмкіндіктерінің теңдігі туралы Заңға, сондай-ақ Мүгедектердің құқықтары туралы конвенцияны және Қазақстан қосылған басқа да халықаралық міндеттемелерді қоса алғанда, халықаралық нормалар мен стандарттарға сәйкес әзірленді. Ол сондай-ақ Шымкент университетінің қызметкерлеріне, студенттеріне және білім беру процесінің басқа да қатысушыларына әділ және тұрақты жағдай жасауға бағытталған ішкі нормативтік құжаттарына негізделеді. Саясат тұрақты дамуға, құқықтарды сақтауға және барлығына, соның ішінде қоршаған ортаны қорғау мен әлеуметтік жауапкершілікке тең мүмкіндіктер беруге бағытталған.

№	Нормативтік құжат	Сипаттама
1.	Қазақстан Республикасының Конституциясы	Конституция Қазақстан Республикасының барлық азаматтарының құқықтары мен бостандықтарына кепілдік беретін негізгі заң болып табылады. Атап айтқанда, ол бекітеді теңдік және кемсітпеу құқығы.
2.	Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі	Еңбек Кодексі жұмысшылардың құқықтарын, соның ішінде жасына байланысты кемсітушіліктен қорғауды реттейді, жынысы, нәсілі, мүгедектігі және басқа да негіздер.
3.	Әлеуметтік қорғау туралы "Қазақстан Республикасының Заңы Қазақстан Республикасындағы мүгедектер"	Заң мүгедектердің құқықтарын реттейді, оларға қоғамда, соның ішінде білім беру саласында тең мүмкіндіктер береді.
4.	Құқықтар мен мүмкіндіктердің теңдігі туралы "Қазақстан Республикасының Заңы әйелдер мен ерлер"	Бұл заң өмірдің әртүрлі салаларында, соның ішінде жұмыс, Білім және т.б. әйелдер мен мужчин құқықтарының теңдігін белгілейді.

5.	Құқықтық туралы " Қазақстан Республикасының Заңы шетел азаматтарының ережесі"	Бұл Заң Қазақстан Республикасындағы шетелдік азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын, соның ішінде білім беру қызметтеріне қолжетімділікті реттейді.
6.	Мүгедектердің құқықтары туралы БҰҰ конвенциясы	Қазақстан осы халықаралық тарап болып табылады мүгедектігі бар адамдардың құқықтарына, оның ішінде білімге қол жеткізуге кепілдік беретін Конвенция.
7.	Тарату туралы халықаралық конвенция нәсілдік кемсітушіліктің барлық түрлері	Бұл халықаралық конвенция нәсіліне, түсіне, ұлттық немесе этникалық тегіне байланысты кемсітушілікке қарсы шараларды анықтайды.
8.	Адам құқықтары туралы Декларация	БҰҰ қабылдаған адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы әр адамның нәсіліне, жынысына, жасына байланысты айырмашылықсыз құқықтары мен бостандықтарына кепілдік береді, мүгедектік және басқа да сипаттамалар.
9.	ШҰ ішкі нормативтік құжаттары	Қызметкерлерге, студенттерге және оқу процесінің басқа қатысушыларына әділ және тең жағдай жасайтын университеттің ішкі саясаты мен басшылығы. Бұл құжаттар университеттің инклюзивтілікке деген ұмтылысын қолдайды және тең мүмкіндіктер.
10.	Тұрақты даму саясаты	Қоршаған ортаны қорғауды, әлеуметтік жауапкершілікті және ұзақ мерзімді қамтамасыз ету үшін ресурстарды тиімді пайдалануды қоса алғанда, тұрақты дамудың стратегиялық мақсаттары мен принциптерін сипаттайтын құжат экономикалық және экологиялық тұрақтылық.

1.4 Принципітері

Мүмкіндіктер теңдігі: әркім нәсіл, жыныс, жас, мүгедектік және басқа факторлар сияқты жеке ерекшеліктеріне қарамастан білім беру және кәсіптік салада тең мүмкіндіктерге құқылы.

Әртүрлілік және инклюзия: Университет қауымдастықтың барлық мүшелерінің әртүрлі мәдени, әлеуметтік, діни және жеке ерекшеліктерін белсенді түрде қолдайды, әртүрлілікті бағалайтын және құрметтейтін кеңістік жасайды.

Жауапкершілік: Университет қауымдастығының әрбір мүшесі (студенттер, оқытушылар, қызметкерлер) осы саясаттың сақталуына жауап береді және барлығына инклюзивті және қолдау ортасын құруға ықпал етеді.

Адалдық пен әділдік: Университет өзінің барлық мүшелеріне, олардың жеке ерекшеліктеріне қарамастан, әділ және адал қарым-қатынасты қамтамасыз етуге міндеттенеді, әркім өз әлеуетін дамыта және аша алатын жағдайлар жасайды.

Ашықтық және шынайылық: Шешім қабылдау және саясатты енгізу процесінде қоғамдастықтың барлық қатысушылары өздерінің мүдделеріне қатысты процестерді түсініп, оларға әсер ете алатындай ақпаратқа ашық қол жетімділікпен барынша ашықтық қамтамасыз етіледі.

Қолдау және дамыту: Университет жеке және кәсіби өсуге, оқуға және әлеуметтік интеграцияға ықпал ететін ресурстарды ұсына отырып, қоғамдастықтың барлық мүшелерін қолдау және дамыту үшін жағдай жасауға тырысады.

Ынтымақтастық және серіктестік: Тұрақты даму және инклюзивті білім беру ортасы үшін бірлесіп жұмыс істеу үшін сыртқы ұйымдармен және университет қауымдастығымен серіктестік орнату маңызды аспект болып табылады.

Тұрақтылық және ұзақ мерзімді: Университеттің барлық бастамалары экологиялық, әлеуметтік және экономикалық факторларды ескере отырып, ағымдағы сәтте ғана емес, ұзақ мерзімді перспективада да пайда әкелетін тұрақты өзгерістер жасауға бағытталған.

2. МІНДЕТТЕМЕ

Шымкент университеті студенттерді, оқытушылар мен қызметкерлерді қоса алғанда, қоғамдастықтың әрбір мүшесі жынысына, этникалық тегіне, мүгедектігіне, иммиграциялық мәртебесіне немесе басқа да жеке сипаттамаларына қарамастан білім беру және мансаптық мүмкіндіктерге тең қол жеткізе алатын тең құқылы және инклюзивті академиялық орта құруға ұмтылады. Университет гендерлік жалақы алшақтығын белсенді түрде жоюға, студенттерді қабылдау кезінде теңдікті қамтамасыз етуге және қосымша көмекке мұқтаж әйелдерге, мүгедектерге және басқа топтарға қолдау көрсету үшін жағдай жасауға міндеттенеді. Осы саясат шеңберінде ШУ инклюзивтілік пен теңдікті қамтамасыз ету, сондай-ақ академиялық және кәсіби салада әлеуметтік әділеттілік пен тұрақтылықты нығайтуға бағытталған бастамаларды дамыту жөніндегі жұмысты жалғастырады.

3. ЖАУАПКЕРШІЛІК ЖӘНЕ МІНДЕТТЕР

Академиялық мәселелер және стратегиялық даму жөніндегі проректор, - әр түрлі қажеттіліктері бар студенттерге білім беру бағдарламалары мен жағдайларын бейімдеуді қоса алғанда, академиялық салаға инклюзивтілік принциптерін біріктіруге жауапты.

Академиялық сапаны қамтамасыз ету және ОП дамыту департаменті – инклюзивтілікті жақсарту үшін цифрлық шешімдерді енгізуді қоса алғанда, барлық студенттер мен қызметкерлер үшін білім беру технологияларының қолжетімділігін қамтамасыз етеді.

Ғылыми жұмыс және халықаралық байланыстар жөніндегі проректор-инклюзивті ғылыми зерттеулерді қолдауға, сондай-ақ ғылыми саладағы мүмкіндіктердің теңдігін қамтамасыз етуге бағытталған инновацияларды енгізуге жауапты.

Стратегиялық даму және ішкі сапаны қамтамасыз ету департаменті-халықаралық ынтымақтастықты дамытуды және инклюзивтілікті ескере отырып, шетелдік студенттерді тартуды қоса алғанда, университеттің стратегиялық дамуына басшылық жасайды.

Цифрландыру жөніндегі проректор – студенттер, оқытушылар және қызметкерлер үшін инклюзивті ортаны қолдайтын инфрақұрылымды қаржыландыруды және құруды қамтамасыз етеді.

Әлеуметтік және тәрбие жұмысы жөніндегі проректор – студенттер мен қызметкерлер, соның ішінде ерекше қажеттіліктері бар топтар арасындағы әлеуметтік қолдау мен теңдікті қамтамасыз етуді және университеттің әлеуметтік жауапкершілік саясатын дамытуды қадағалайды.

4. БАСҚАРУ

Мониторинг және жариялау әдістері

Саясаттың орындалуын бақылау университеттегі инклюзивтілік пен теңдік деңгейін бағалауға бағытталған студенттер мен қызметкерлер арасында тұрақты есептер мен сауалнамаларды қамтиды. Бұған қоса, теңдік мәселелері туралы хабардарлықты арттыруға бағытталған семинарлар мен тренингтер үнемі өткізіліп тұрады және университет қауымдастығының қатысушылары арасындағы инклюзивтілік. Мониторинг нәтижелері мен саясаттың іске асырылу барысы туралы ақпарат университеттің ресми сайтында қолжетімді есептерде жарияланатын болады.

5. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Теңдік пен инклюзивтілік Тәуекелдерін басқару саясатты жүзеге асыру кезінде туындауы мүмкін қауіптерді анықтауға және азайтуға бағытталған. Негізгі әрекеттерге мыналар жатады: Тәуекелдерді бағалау-студенттер тобының жеткіліксіз қатысуы немесе заң бұзушылықтар сияқты қауіптерді үнемі бағалау.

Минимизациялау шаралары-оқыту бағдарламаларын енгізу, инфрақұрылымды бейімдеу және саясатты тұрақты жаңарту.

Мониторинг және есеп беру – саясаттың орындалуын үнемі бақылау және оның әсерін талдау.

6. ҚОРЫТЫНДЫ

Шымкент университеті өзінің академиялық ортасында теңдік, әртүрлілік және инклюзивтілік қағидаттарын ұстанады. Тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуге және инклюзивті білім беру ортасын құруға бағытталған саясат университеттің стратегиялық дамуының маңызды бөлігі болып табылады. Осы мақсаттарға жету үшін университет барлық деңгейлерде белсенді жұмыс істейді — басшылықтан бастап әр қызметкер мен студентке дейін. Мониторингті, тренингтерді және есептілікті қоса алғанда, қабылданатын барлық шаралар саясатты тиімді іске асыруға және өсу мен даму үшін әркімнің тең мүмкіндіктері бар қолдаушы ортаны құруға ықпал етеді.

Бұл саясат теңдік пен инклюзивтілікті қамтамасыз етуге көмектесіп қана қоймайды, сонымен қатар олардың айырмашылықтарына қарамастан университет қауымдастығының барлық мүшелерінің дамуы үшін кеңістік құра отырып, университеттің әлеуметтік жауапкершілігі мен ұзақ мерзімді тұрақтылығын нығайтуға ықпал етеді.